

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

UNA CONSULTA

—Escolti, ¿qué será molt gros aquest oso?
—¿Quin?
—L' oso blanco que diu que vosté ensenyará al Parch...

CRONICA

Hi ha rutinas inexplicables, pero de las quals no 's pot duptar, per repetir-se ab la regularitat de una lley general, casi sens excepció.

Una d' ellas: lo que passa en el teatro.

Vé un actor extranger de mérit reconegut y fins de fama universal y anuncia una serie de funcions, tant quant més llarga pitjor per ell, puig la majoria de las funcions anunciadas, aixís figurin en el programa els títuls més nous y sugestius, las farà sols pel petit núcleo dels refinats, que aquests no faltan may, y pels palcos y las butacas buidas. En quant al titulat *gros públich* permaneix retret. No hi ha manera de atreure'l.

Unicament el día en que l' actor anuncia 'l seu benefici ó la funció de despedida, hi ha empentas al despaig, els revenedors fan el seu agost y s' ompla 'l teatro de gom á gom.

Sembla que al públich li agrada estar incómodo en el teatro, y veure malament lo qu' en els demás días de las funcions solitarias hauria pogut presenciar ab tot l' esplay desitjable.

Pero ¡qué s' hi ha de fer! En els demás días l' actor no fa 'l seu benefici, ni 's despedeix del públich, y per bé que treballi no val la pena de anarlo á veure. No farà res fora de l' ordre regular ni 'l día que 's despedeixi, ni 'l día que dongui el seu benefici; pero tant se val; aquells son els días escullits per la inmensa majoria del públich devot de la rutina.

* *

Lo que passa en el teatro ab els barcelonins, passa en Barcelona ab els forasters.

¿Voléu atreure forasters á la capital? Anunciéu la celebració de unas festas.

No importa que la capital de Catalunya tingui per la gent de fora atractius que no s' acaban may en tots els días de l' any: alegría y moviment, bons cafés, bons restaurants, espectacles de totas menas; el mar y la montanya, aquell ab sas *golandrinas* y las sevas llanxas sempre á disposició del foraster que vulgui embarcarse; l' altra ab el seu funicular qu' en pochos minuts vos eleva fins al mirador incomparable del Tibi-Dabo; el Parch ab els seus jardins y la seva curiosa colecció zoológica presidida pel popular Avi; tota mena de distraccions pera passar l' estona; tota mena d' establiments pera provehir-se de lo que la necessitat exigeix ó 'l capritxo incita... Per un foraster Barcelona es sempre una ciutat atrayent y temptadora.

Pero es menester acudir al reclám de la celebració de unas festas, pera que 'ls forasters hi vinguin á bandadas.

Que las festas siguin suntuosas ó magres, espléndidas ó raquítics, costosas ó migradas, aixó es lo de menos: el fet es que s' anuncihi y que las empreses carrilaires fassin una vegada lo que haurían de fer sempre: facilitar la excursió establint grans rebaixas en els preus de passatge.

Ab tals condicions tinguéu per segur que Barcelona s' omplirà de forasteralla.

* *

Aquest any—n' estém segurs—succehirá lo de sempre, y aixó que s' ha fet tot lo possible pera que las festas nasquessin mortas.

En primer lloch las tituladas Festas de la Mercé instituhidas uns 33 anys enrera, encare qu' en sos primers temps foren celebradas ab molta empenta, no 's pot dir que hajin arrelat á Barcelona, com d'

aixó n' es una prova evident las moltas y llargas interrupcions que han suferit en el decurs del temps.

Unas vegadas pels successos polítichs y altrás vegadas per no haverhi ningú que prengué la iniciativa, l'fet es que han sigut molts més els anys en que s' ha prescindit d' ellas en absolut, que aquells en que s' ha tractat de reviscolarlas ab més ó menos expontane'tat.

Aixó vol dir que no han posat arrels. Si n' haguessin posat, haurían fet com las plantas: cada any més ó menos haurían tret esplet.

Y lo més singular es que no hajin arrelat ab tot y ser com son unas festas de regadiu. Perque aixó sí qu' está ben probat: celebrarse las festas de la Mercé y posarse á ploure, ha sigut sempre una mateixa cosa.

Las d' enguany han vingut pèssimament preparadas.

Desde l' any passat se pensá ab ellas, consignant al efecte una petita partida en el pressupost municipal, una partida de 80 mil pessetas, qu' en una ciutat com Barcelona no n' hi ha ni pera comensar. Pero, bah! aixó era lo de menos. Pera las cosas del

municipi barceloní, sobre tot quan se tracta de gastar y fins de derrotar va ferse aquell adagi que diu: *Els petits se fan grans.*

De manera que si hi hagués hagut verdaderas ganas de celebrar las festas, á la xifra de 80,000 pessetas de la consignació s' hi hauria afegit un zero, que un zero es res, y n' hauríam tingudas 800,000. Tot hauria sigut qüestió de imprimir unas quantas láminas més del pròxim empréstit. Aixís es com ho arreglan sempre tot en aquella casa.

Pero las ganas de celebrarlas era precisament lo que faltava.

¿Per qué?

Per una qüestió de gelosía.

•••

Els regionalistas encare 's llepan avuy els bigotis de las que, per ells organisadas, se celebraren dos anys enrera. No 's pot negar que tingueren un gran éxit. En aquest punt s' ha de reconeixer que 's guanyaren el títul de *Mestres en gayes gatzares de carrer*. El concurs de gegants especialment elevá la seva suficiencia á una altura gegantina.

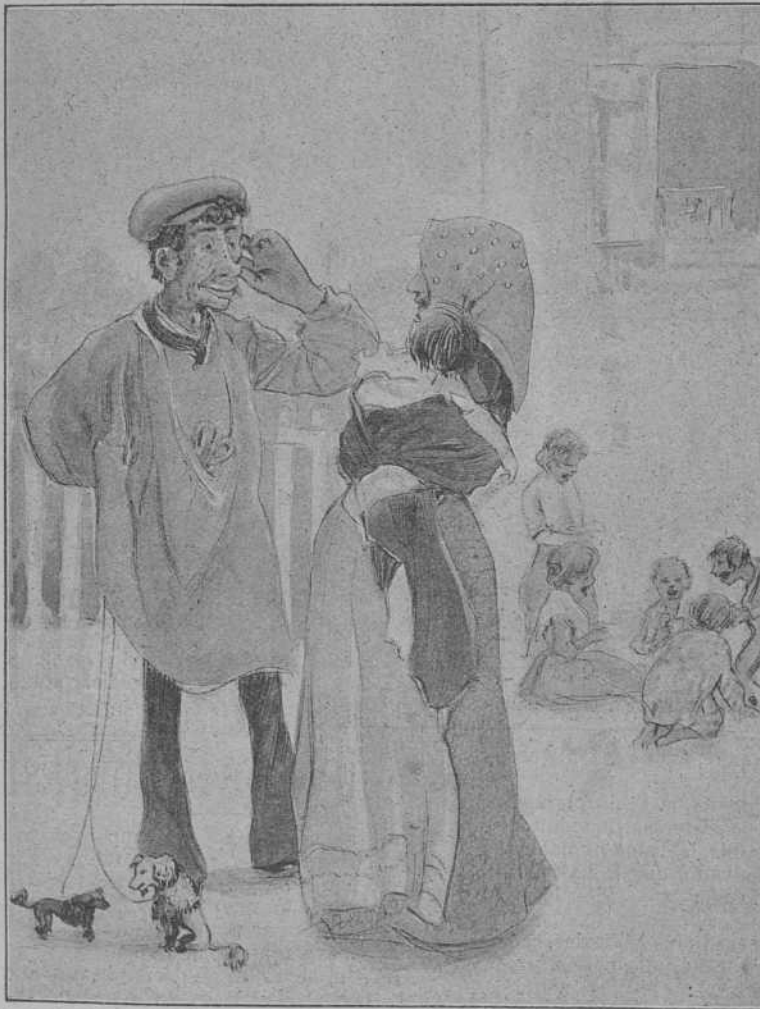
Pero ab dos anys Barcelona ha cambiat molt. Dos anys enrera encare no 's havían escalibat en las lluytas electorals; encare no havia vingut el Rey á Barcelona; encare en Maura no havia tirat las xarxas pera fer la gran pesca de gent de bé. Dos anys enrera contavan ab l' apoy, l' adhesió y l' entusiasme de un gran número de vehins ab botiga oberta, que son els que donan vida y animació á las festas de carrer. Avuy, en cambi, dividits y fraccionats, havent suferit considerables y valiosas desercions, se pot ben dir que per ells y per aquestas cosas, lo més calent es l' aygüera.

Ni ells podían, donchs, renovar las festas de dos anys enrera, ni naturalment, estavan disposats á consentir que 'ls republicans els fessin la competencia.

De aquí 'ls obstacles que varen suscitar y promoure continuament per ofegarlas. Y 'ls republicans, per la seva part, malehit l' interés que tenían per realisarlas.

Aixís es com, ja molt avensat el temps, se va pendre en Consistori l' acort de desistir d' ellas. Pero 'ls botiguers del carrer de Fernando ja tenían el compromís de iluminar el carrer, y ab festas ó sense festas l' haurían iluminat, y davant de la seva actitud, el Consistori va revoltarse, acordant celebrarlas.

DUPTE

—¿Forasters tens?... ¿Y ahont els farás dormir?

—No sé si portarlos á las escalas de Batlém ó á las cadiras de ia Rambla.

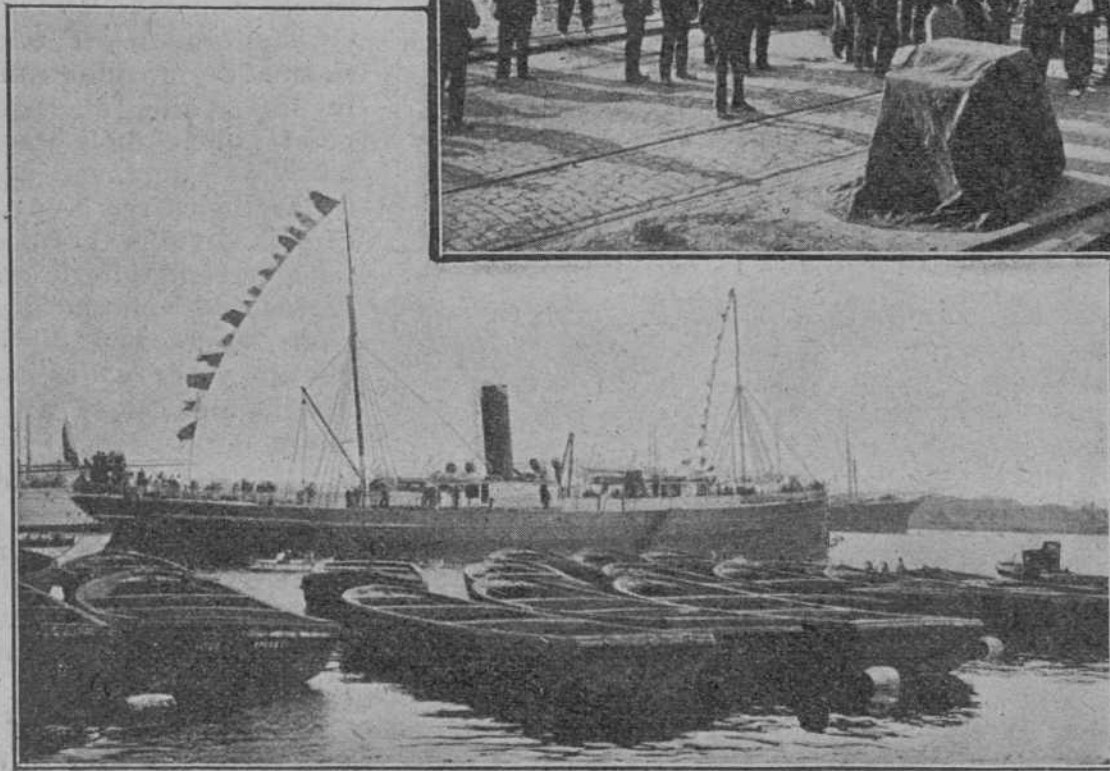
Ab el nomenbrament de la comissió, y ab las dimissions dels nombrats, que anavan cayent l'un darrera de l'altre com fitxas de dòmino arrengreradas, se va'anar fent un capdell que no hi havia per hont agafarlo.

Per fi's va pendre un acort importantíssim.

—¿Qué'n farém de aquest capdell?—preguntava tothom.

—Que se'n encarregui l' arcaldel—respongué unánimement el Consistori.

Las festas podrán ser dolentas, bunyols, tot lo que vulguin. Pero'l gran efecte ja s' ha lograt. El Sr. Lluch, sempre tan malaltís, que passava més días al llit que al silló de l' arcaldía, va tornar de mort á vida. En un moment va recobrar la salut perduda. Desde llavoras treballa desesperadament en arreglar un programa més ó menos passador, en combinar números de gust y poch gasto, en sumar iniciativas particulars, en treure partit de tot.

El Mallorca disposantse á sortir del port.

Vinguin, donchs, els forasters, á presenciar aquest prodigi.

Ni l' homeopatia, ni l' alopátia, ni l' hidroteràpia, ni l' electricitat, ni cap dels sistemas terapèutichs que solen usarse pera restablir la salut humana, li havían produhit l' efecte salvador que li ha causat la toma del capdell de las festas.

Es un altre home.

¡Quí sab! Potser en las sevas horas solitarias, cada nit, quan al pes de la fatiga's despulla pera ficarse al llit, exclamará donantse bríos:

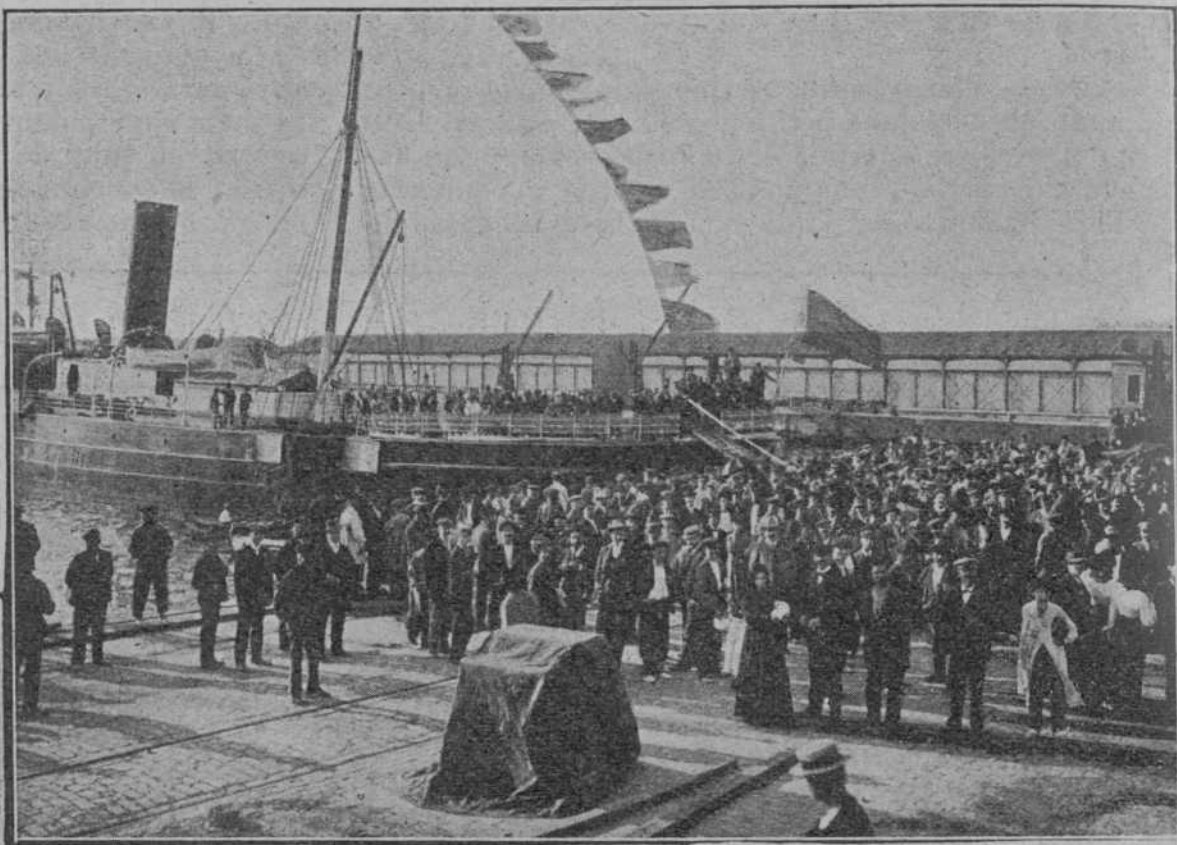
—Animo, Lluch! Aixís, com tu ara, va comensar en Rius y Taulet.

P. DEL O.

LA AUSENCIA DEL REY

La fletxa del dolor
fereix l' inflamant cor
d' una mare plorosa.
Un bressol vuit, glassat,
manté'l recort sagrat
d' una tragedia hermosa.
Fereix el lléu brunzit
del ayre amorosit,
el toch d' una campana:
en bagul blanch reclós

EXPEDICIÓ DELS LLIURE-PENSADORS Á ROMA

Els expedicionaris embarcantse en el vapor Mallorca.

hi jeu l' exánim cós
del fill que s' allunyava.
Natura rediviu
florida l' au joliu
joyosa s' aparella;
el Sol en l' horitós
fa un bés á cada fló
que deix de ser poncella.
Entre sospirs y plors,
esclats de mil dolors,
parla la pobra mare
del rey que li ha robat
no sab si el negre fat
ó la perfidia avara.

J. COSTA POMÉS

«ARCHIVO DE LA CORTESÍA...»

Els nostres concejals s' han empenyat en demostrar qu' en Cervantes va tenir rahó, y crech que acabarán per conseguirho... y per deixar la caixa municipal sense un quarto.

Un fulano que passa moltes horas á la Casa gran m' ho explicava aquest día.

—Alló—'m deya—es un desfet de rumbo y generositat... pagant els altres. No's poden reunir dos regidors, que no's posin á parlar del etern tema: «¿A qui convidarém demá? ¿Quín xeflis tením en perspectiva?»

—Y l' arcalde ¿cóm s' ho pren aixó?

—De la manera més hermosa del món. ¿Qué més vol el pobre senyor Lluch que presidir tiberis y pronunciar solemnes *speechs* que li permetin lluhir la seva eloqüència? ¿Quí sinó ell va ser l' iniciador d' aquell famós banquet dels arcaldes cataláns en el qual ab l' excusa de treballar per un ferrocarril, que segurament se farà quan las granotas crihin barba, va menjarse y va beure's de valent y van dirse una pila de cosas d' alló més poéticas?

—Vol dir que avuy en aquella casa...

—Coneixen més el Brillat-Savarin que l' Alcu-billa.—

Després del Orfeó zaragossá y l' de Zamora, ha tocat el torn a's portuguesos.

Ha bastat que una colla de lussitans—dignes á bon segur de tota consideració y respecte—determinessin donar una passejada per aquí, passant antes per Madrit y altres punts, pera que l' Ajuntament se sortís de pollaguera y posés una vegada més de relleu las sevas estupendas iniciativas.

—Senyors—va dir l' arcalde visiblement emocionat:—está á punt d' arribar á Barcelona una expedició de portuguesos que 'ns volen conèixer. ¿Qué s' ha de fer?

—¿Qué?—respongueren els galants regidors en unánim coro:—¡Aixó ni s' preguntal! Se 'ls ha de convidar á un *opíparo* banquet, com més *opíparo* millor.

—Es lo mateix que jo pensava; pero sense obtenir avans la conformitat de vostés, francament, no m' atrevia...

—¡Mal fet! En materias d' aquestas, ja sab que pot contar sempre ab la nostra incondicional adhesió.

—¿Quánt els sembla que s' hi ha de gastar?

—Lo de costúm: cinch mil pessetas. Y si no n' hi ha prou, tiri barra, que demanant un suplement de crédito y carregantlo al fondo de calamitats está arreglada la cosa.—

Una vegada pres l' acort, lo bonich es sentir las rahóns ab que alguns edils intentan cohonestarlo.

—Aixó—diuhen—no es un despilfarro, com algú potser se figura. Ben al contrari: obsequiant als turistas lussitáns establím entre ells y nosaltres llastos de amistad que ab el temps poden tenir molt profitosas conseqüencias. ¡Quí sab si d' aixó n vindrá l' establiment d' activas y fecundas relaciones comercials que farán la fortuna de Barcelona!...

¡Relacions comercials entre Portugal y nosaltres!... Apart de que 'ls inglesos ja 's cuydarán de tirar aygua al ví, estich per creure que no es missió dels Ajuntaments ficarse en aquestas cosas. Foments de la producció nacional y Cassinos mercantils hi ha al mon que, per semblants ocasions, venen que ni de perilla.

Pero aixó encare no es tot. Lo més terriblement alarman y amenassador per nosaltres es que la brama del rumbo gastronómich del nostre Municipi se ha escampat de tal modo per tot arreu, que á horas d' ara no hi ha poble ni poblet, tant á Espanya com al extranger, que no prepari la seva més ó menos numerosa comissió pera venir á passar uns quants días á Barcelona.

—¿Quí resisteix el seductor reclám, al enterarse de la sardanapalesca generositat ab que aquest llegendari *archivo de la cortesía* reb y obsequia als forasters?

A Catalunya, á Castilla, á Galicia, á Fransa, á Alemania, á la quinta forza, per tot se parla de lo mateix. «¡Barcelona, ah, Barcelona!... Hi ha que anar á ferhi una visita. Tenen allí un Ajuntament que consigna en el pressupost de gastos una barbaritat

UN FORASTER QUE HO ENTEN

—Jo ja baixo previngut. ¿Veyeu? Pa per quan tingui gana y parayguas per quan plogui.

PROFECIA

—¿Qué será aixó d' aquestas foiesas?
—Un bunyol en remull.

L' ESPERIT D' IMITACIÓ

¿Qué tenen de fé 'ls infants?
Pues, lo que veuen fé als grans.

de mils pessetas pera invertirias en ápat exclusi-
vament dedicats als forasters.»

Apenas aquí ó allá neix un coro, una societat
sportiva, un grupo de tranquils qualsevol, mal sigui
en una localitat de las més modestas, el primer
acort que 's pren en la primera sessió es preparar el
consabut viatge.

—Companys—diu el president:—els que vulguin
anarse á xalar un parell de días á Barcelona, que al-
sin el dit.—

Naturalment, plantejada aixís la cosa, ningú l'alsa.

—Dech advertir—continúa l' orador,—que l' ex-
cursió, apart del viatge, que podém ferlo á tercera,
no 'ns costará un clau. L' Ajuntament d' allí té cinch
mil pessetas á punt pera 'l nostre recreo.

¿Ne volen de dits en l' ayre al sentir aixó?

Telegrama desseguida anunciant la vinguda, con-
testació del nostre arcalde posant doscents cuberts
y xeixanta cotxes á la seva disposició, y ja tenim la
iuerga en dansa.

Vinga 'l gran tech, vinga la gran passejada en ca-
rretel la... y vinga fomentar las relacions comercials
y pot ser donar lloch y tot á la suspirada unió ibé-
rica ó á la confederació de la rassa llatina...

¿Qué 'n sería de divertit tot aixó si, deixant apart
la borratxada de diners que al cap del any ens costa,
no servís pera posarnos en ridícul al davant dels
nostres visitants, que tenen ulls y nas á la cara, y
gastan sentit comú y saben observar y separar lo
qu' es realitat de lo qu' es fanfarro-
nerial...

Perque fins ara,—n' estich segur
—totas las corporacions ó societats
castellanas, aragonesas, portuguesas
ó xinas que han vingut á visitarnos
se 'n han entornat de Barcelona di-
hent lo mateix:

—¡Es graciós aquest Ajuntament!
Tè temps y quartos pera organisar
un tiberi cada vintiquatre horas... y
no 'n tè pera donar una escombrada
y recullir la porquería que, com as-
querosa alfombra, cubreix els carrers
de la ciutat.

A. MARCH

*
* *

Quan te veig y sento encare
batre ab furia lo meu cor
y veig que tu també 'm miras
com quan m' estimavas molt,
bo y contemplant com t' allunyas

me pregunto mes d' un cop:
¿Quí sab si 't perts tanta ditxa
per no dirli quatre mots?...

Quan ton marit t' estreny entre sos brassos
omplint tos llabis de petóns á mils,
sigas franca; vols dir que ni una volta
t' has recordat de mí?

Si á tú qu' ets perjura,
t' ha fet felís... Deu,

FESTAS DE LA MERCÉ

Gran carrera d' automóvils.

á mí pobre mártir,
¿que m' deuria fer?

— Jo no sé perquè 'm queda l' esperansa
de que meva serás.
Pera no fer res mes que tonterías
no 'ns bagueram trobat.

Una á una de mon cor
vaig arrencant las espinas
que tú hi vas anar clavant
ab tas miradas que fiblan.
Mentres hi feyas el mal
jo encare m' bi divertía,
are al volguerme curar
es quan sento la ferida.

RUY DE GORCH

LA NOVELA DEL DESCANS

Enterat de que 'l diumenge el descans es una cosa obligatoria y que 'ls pochs establiments que tenen permís pera funcionar venen obligats á tancar á toth d' esquella, en Joan Bonhome feu un resúm de totas las sevas necessitats y á primera hora de la dominical diada va llensarse al carrer.

—Ans que tot—va dirse—comensarém pel comensament. Haig de comprar-me unas espartenyas. Pero al arribar á cal espartenyer, va trobar la botiga tancada.

—¿Encare no han obert?

—No se abre hoy—va dirli un municipal que per allí passejava 'l garbo.

—¿No? Jo 'm creya que sent las espartenyas un article de primera necessitat...

—Está V. equivocado: con la nueva ley se consideran artículo de lujo.

—Bueno—va pensar en Joan Bonhome, girant quía y dirigintse al forn:—ja que no podém calsarnos, al menos que no 'ns falti pa.—

Al forn hi havia una requa de gent que feya feresa. Resolgué esperar-se. Passá un quart, passá mitj' hora, passaren cinquanta minuts. De prompte, ¡plom!...

—¿Qué? Que ja tancan?

—Aixís ho mana la lley.

—Pero ¿y 'l meu pa?...

—Torni demá á aquesta hora...

En Joan Bonhome va quedar-se bastant escorregut, pero recordant que contra la forsa no hi ha resistencia.

—¡Qué dimoni!—va dirse:—no perdém el temps lamentantnos, y arribemnos á cal barber.

Apreta 'l pas y 's fica de cap á la seva barbería.

—¿Qui es l' últim?

—¡Vos!—li responen á l' hora una infinitat de veus.

—Pero ¿quán me tocará 'l torn?

—Quan estiguin servits els catorze clients que us van al davant.—

En tot aixó, 's posan á tocar horas.

—¿Las onze?... Joan Bonhome, ja us podeu retirar.

—Pero si encare heu de afeytarme!

—No us afeitarém pas avuy.

—¿Cóm s' entén? Desde 'l moment que ja soch á dins de la botiga...

—No hi fa res: l' autoritat mana que de las onze en amunt sóls se serveixi á los que estén sentados en los sillones...—

Remugant malas paraulas, en Joan Bonhome s' encamina á la plassa, esperant ferse passar el mal

humor clavantse entre espatlla y pit un parell de llonzetas ben molsudas.

—¿Llonzas has dit? Cabalment quan més enfabat está mirantse'n unas que li sembla que fan per ell tocan las dotze.

—¡S' ha acabat la venda!—crida solemnement el carnicer, tirant de revés el ganivet.

—Dispenseume: jo...

—Vos us retireu com els demés. ¡Hala, largo.—

Ja una mica marejat, el pobre Joan se 'n va directament á la taberna.

—No fos cas—exclama—que també 'm faltés la la beguda.

Pero al punt que va á entrarhi, el mosso 's disposa á baixar la porta de ferro.

—¡Espéra't una mica!—diu en Joan Bonhome.

—No pot ser: ja ha tocat la una.

—Es per un trist porronet de vi.

—Mal fos per un trist didal.—

¿Quin remey li queda sinó conformarse?

Rumia un rato y de las sevas meditacions ne surt una idea.

—Nada!—murmura:—Entraré en qualsevol confitería y compraré una lliura de pastas...—

Mes ¡ay! tampoch aquesta postrera tentativa li surt bé. Las dugas están tocant, y en aquesta hora fatal han de tancar-se las pastisseries.

Aixís fou com en Joan Bonhome, després d' haver passat tot el dematí trotant, va arribar á casa á quarts de tres, cansat com un burro y sense haver pogut mudarse las espartenyas, ni afeitarse, ni comprar pa, ni vi, ni carn ni sisquera quatre llemineduras per entretenir la gana...

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

MANCHAS DE COLOR, per EDMUNDO DE AMICIS.—¿Qui no coneix á n' en d' Amicis? Es tal vegada l' escriptor italiá quals obras viatjan més. A totas las llenguas están traduhidas y en tots els paísos del mon troban un públich que las adora, per la seva elegancia, bonhomía y franquesa y sobre tot per la seva amabilitat.

No 's pot desitjar millor companyía que la seva: distreuen, entretenen y se luheixen.

¡Quant lluny está 'l notable escriptor de certas modas literarias! Ni es fondo en la seva filosofia, ni es intrincat en la seva expressió. Sempre clar, sempre fácil, sempre transparentant lo que observa, ab la limpides de un mirall brunyit, net y fidel.

Ab el títol de *Manchas de color* la popular *Colección Diamante* ha apomellat sis preciosas narracions, exquieidas crónicas algunas d' ellas, dignes no sols de llegirse y rellegirse, sino també de conservarse, com trasuntos que son de la vida actual, sentida y expressada ab tota la forsa suggestiva de un temperament d' observador y d' artista.

Filosofías en vers per Xavier de Zengotita.—Es la primera producció que dona á la estampa un jove que no careix de talent ni de nobles aspiracions.

Además de XXIV composicions de carácter, si no filosófic, trascendent, conté 'l llibre algunas poesías diversas.

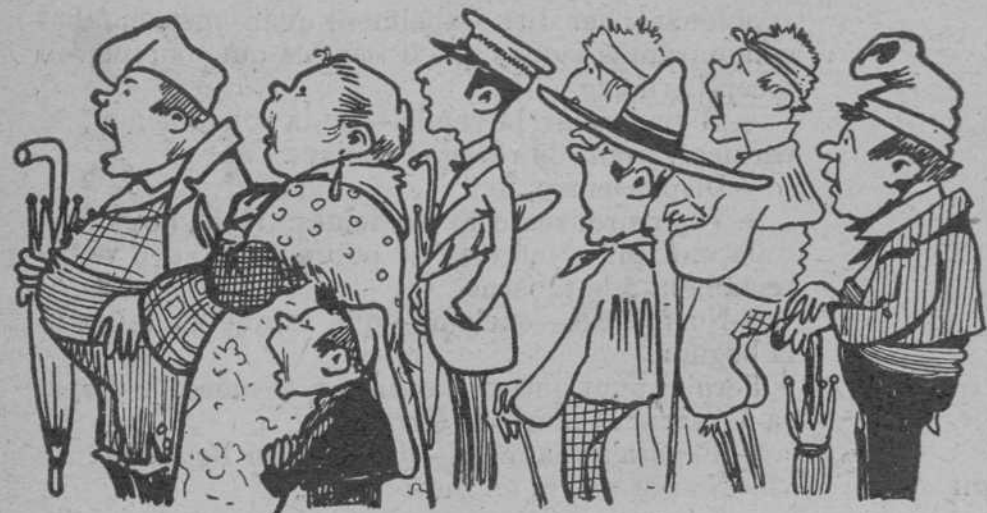
De las unas y las altrás, n' aném á donar una petita mostra que servirá porque 'l lector pugui formar con cepte de las qualitats y defectes del novell poeta.

PROPIETAT

Era un pobre home sense cap diné que alegre y satisfet sempre vivía, tan felís ó molt més que aquell que 'n té, puig ell no tenint res tot ho tenia.

La montanya, la mar, el bosch, el plá, l' amplada grandiosa que ovirava

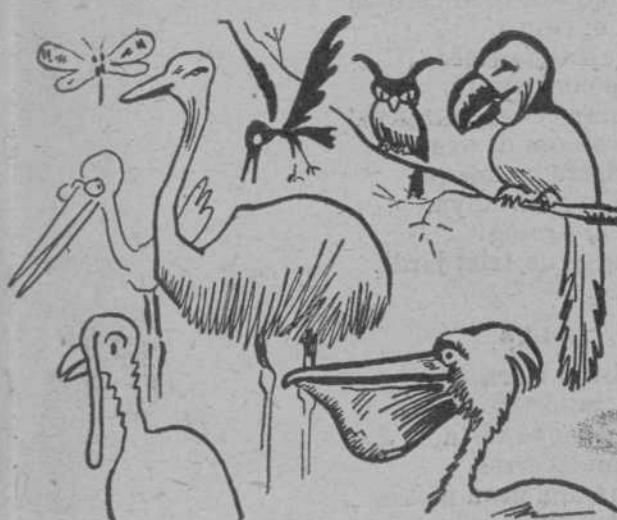
Programa de las fiestas de la Mercé

Alborada ben saragatera en obsequi a la gent matinera.

Solemnitat catalana: la festa de la sardana.

Certámen pajaril.

Font mágica.

Concurs de flors y plantas.

Festa religiosa.

Excursions a las alturas.

Corridas de toros, presididas per don Narcís.

Festival de Beneficencia.

Un número, caballés,—qu' en el programa no hi es, y que sense discussió—será de tots el milló.

Funcions acrobáticas.

Carreras al Sportmen's Club.

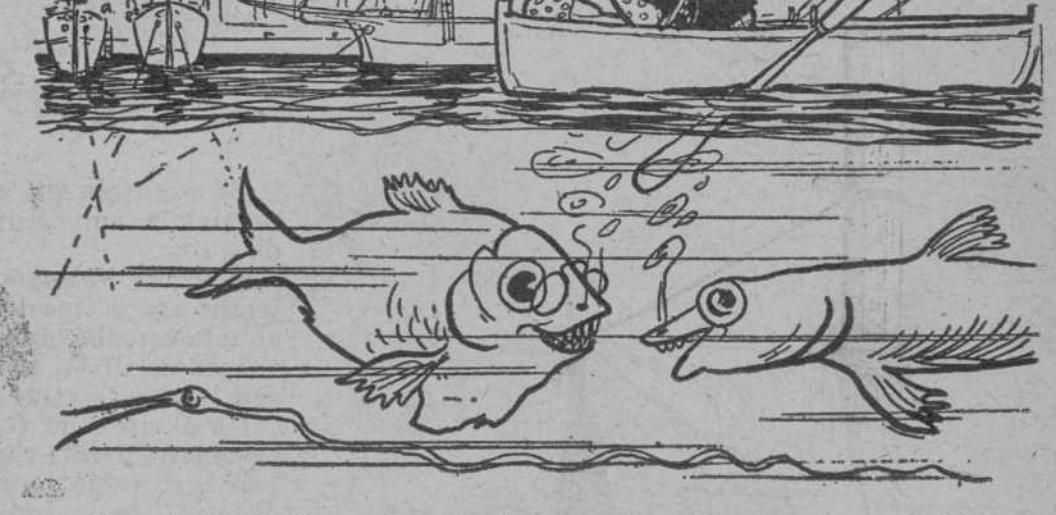
Colocació de varias primeras pedras.

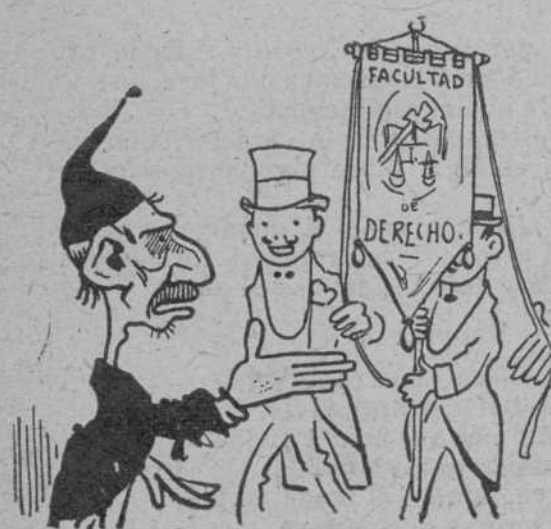
Solemnitat contra la tisis a la Diputació Provincial, per veure si Sant Jordi's posa bo.

Sessió dedicada a D. Francisco y a D. Estanislau.

Gran festa marítima, organizada per varis peixos que's portan l' oli.

Festa de la Ensenyansa.

Coso blanco.

Iluminació general de las montañas vecinas.

Cabalgata de la Agricultura.

Apoteosis final:—sis tiberis de carrera, un déficit de primera—y un pastel monumental.

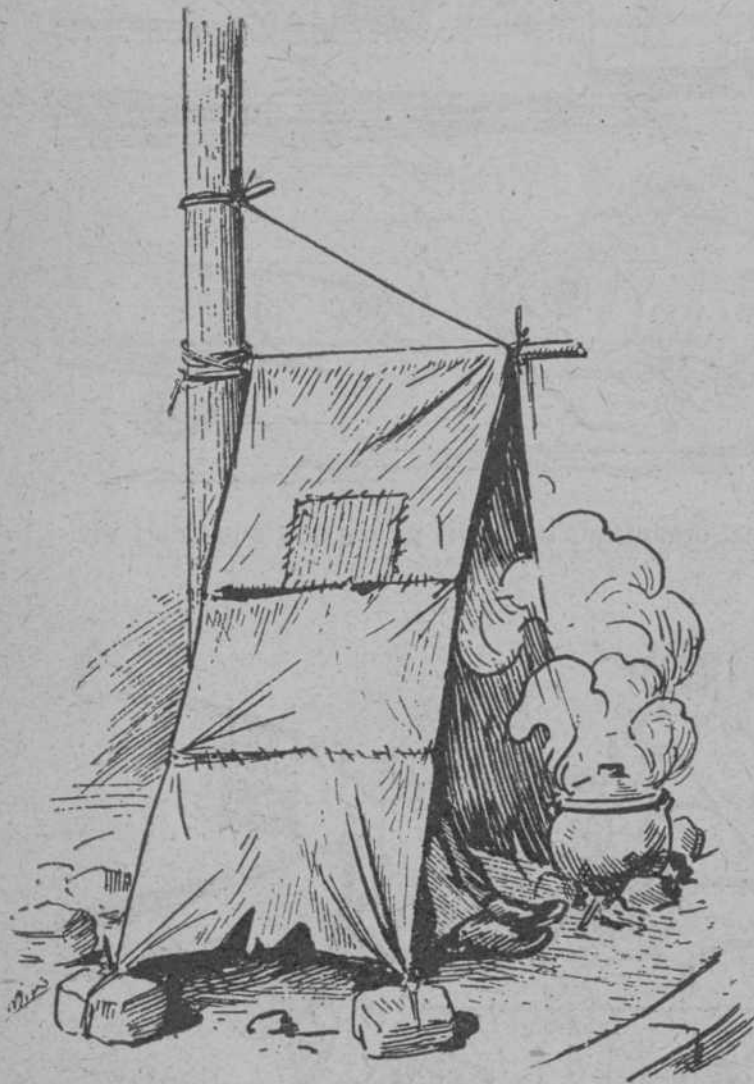

PER ELUDIR EL CUMPLIMENT DE LA LLEY

—Nadal... ¿Las Casas de comida poden tenir obert?
Serém Casa de comida.

ALS FORASTERS

Se 'ls recomana que no deixin de visitar aquest monument, inaugurat fa pochos dies a la plassa de la Universitat.

desd' allà hont era a n' el confi llunyá tot era seu, de tot ell disposava.

Mes com que tot en aquest mon cambía un dia inesperat se va enriquir y ab un xich del diner que possehia un gran palau va ferse construir.

Pro lo qu' es la riquesa! Cosa extranya! Desde llavoras el pobre hom d' avants, ja no sent tot el mon entre las mans, ni es seva ja la mar ni la montanya.

Y desde que la sort el protegí no té mes que un palau y un trist jardí.

EL MEU TALLER

¡Qué ni penetra de llum clara pel finestrons del meu taller!
¡Que 'n veu d' espay la meva vista de llarch a llarch del meu carrer.

Al meu enfront hi ha una gran plassa y l' avinguda Rochereau en quina entrada altiu s' aixeca de negre bronze un gran lleó: entre l' extesa d' avingudas l' estatuassa de Belfort, sembla talment una barqueta qu' en mitj del mar no troba port!

Jo desde dalt del meu estatje per la ciutat extench l' esguart y 'm sento fort, lluny de la terra, en las regións sublimes del Art.

¡Que n' hi penetra de llum clara dintre 'l taller pels finestrons!
¡Que n' hi penetra de llum blanca!
¡Que n' hi penetran d' ilusions!

Jo hi tinch la vida en tu, París,
jo hi tinch en tu mon paradís!

RATA SABIA

Es probable que ab las festas de la Mercé s' animi un xich la temporada... De altra manera 'ns morírfam de... son.

Apart de *Novedats* que promet tenir *Allotjats* per molt temps—y 'ls tips de riure que s' hi farán els forasters ab tota aquella verdor!—son dos els locals que s' han anticipat als altres, ab el desitj, sens dupte, de que resulti cert l' adagi:—«Qui pega primer, pega dos cops».

Un d' ells es el *Granvia*, que disposa de una *troupe* bastant numerosa y intel·ligent, consagrada al género xich, baix la direcció de 'n Palacios y del Infante. Dos noms d' upa, y de un sentit monárquich molt pronunciat.

Un' obra han estrenat: *La Chiquilla*, lletra de Ventura de la Vega, música del mestre Rubio. Ha passat com ne passen tantas altres del mateix pelatje, sense excitar, ni disgustos, ni tampoch entusiasmes. Lo que sí pot assegurar-se desd' ara es que la tal *chiquilla* no arribará a gran.

L' altre local a qui 'ns referíam es el *Tivoli Circo Ecuestre*, que ha aumentat últimament els seus atractius ab el concurs de nous artistas, tals com Mlle. Lucie Cairra que efectua traballs de molt mérit en el trapecio, entre ells una superba planxa, aguantantse no més que ab dos dits de cada má, y que ja voldria veure jo a n' en Maura com li fá la competencia; y 'l gran Caicedo digne de ser anomenat colós per sas inverossímils entremaliaduras sobre 'l fil-ferro. Es lo que no 's pot imaginar si no veyentho; aixís es que 'l públich l' ensordeix cada nit ab els seus aplausos.

Aquí, en rigor, hauría de terminar la revista. Pero ja que no 'ns sigui possible registrar fets consumats, enumerém preparatius.

INGENUITAT

—¡Quina llástima, senyor Lluch, que no estigui mes gras, y no sigui mes nano y no tingui unas patillas ben grossas!... Ab las aptituts que va demostrant, ens resultaria una parodia de 'n Rius y Taulet bastant acceptable.

A l' hora que 'l lector passará 'ls ulls per las presents ratlles, ja la nova empresa d' *Eldorado* haurá presentat al públich la companyia que té contractada y que ha de funcionar baix la direcció de 'n Juárez.

Veurém si 's confirman las bonas noticias que 'n tenim y que ja portém anticipadas.

Conta l' empresa ab un gran número d' obras novas, degudas á reputats autors, y aquestas son principalment las que han de fer la seva sort ó la seva desgracia.

Romea comensa demá.

L' empresa 'ns fá saber que l' actor Borrás, á qui anuncia com un dels directors de la companyia, contractat fins al 31 de mars de l' any vinent, no s' ha presentat als ensaigs, per qual motiu se li demanará judicialment el cumpliment del contracte.

Vels'hi aquí un cas ben curiós. Una empresa qu' en l' impossibilitat de repartir papers á un dels seus actors, se decideix á repartirli paper sellat.

L' advocat D. Joaquim Almeda sembla que s' ha prestat á servir de apuntador en aquesta comedia de nou género destinada á divertir principalment als Tribunals de Justicia.

La funció inaugural de *Romea* 's dedica á honrar la bona memoria de 'n Frederich Soler (Pitarra), posantse en escena 'l drama: *Batalla de Reynas*.

A qual representació seguirá l' estreno de un sainet titulat: *L' hostal de la Guatlla*, degut á un autor que 's firma ab las inicials P. S.

¿Per modestia ó per canguelo?

La Societat coral *Euterpe*, se disposa á donar en el *Tivolí* un concert extraordinari, 'l dia 25 del actual á las vuit del matí, dedicat á la memoria de 'n Joseph Anselm Clavé, fundador de la mateixa. Constará de tres parts, efectuantee en la darrera la coronació del busto del insigne músich-poeta, gloria immortal de la terra catalana.

N. N. N.

Sobre aixó del Descans

(AL ILUSTRE SENYOR SÁNCHEZ GUERRA)

Ab els respectes deguts á la seva alta eminencia, declaro: que Sa Excelencia, com á fabricant d' embuts m' está fent la competencia.

La Lley posada en vigor ab intencions molt laudables, te un esperit superior; pro es d' efectes deplorables si no s' aplica ab rigor.

Jo no voldria obligarlo á pará al qui treballés, donchs crech qu' en lloch de multarlo, millor fora fusellarlo .. y un cop mort que reclamés.

Convé de totes passadas fé entendre al poble ignorant, que ab aquestas lleys votadas, las nacions adelantadas ab enveja 'ns mirarán.

El descans sense excepcions convé cumplí estrictament: ni cafés, ni diversions; ni burots, ni polissions, ni res absolutament!

No es just obligá á ningú á treballar per servirnos; pro es molt menos oportú, l' ocupá al diumenje á algú pel sol gust de divertirnos.

El que 's vulgui divertí, se 'n vá al Tibidabo á pata llegint el diari d' ahí, y si té sed pel camí

DE LAS FESTAS

Un número extraordinari
de molt sabor popular.

Un altre que 'ls braus guindillas
enssan de tart en tart.

beguis la sanch... ¡per horxata!

Las criadas, á passeig!
Res de serveys, ¡Bona fóra!
Si un ministre te mareig
y vol burro en escabeig,
que n' hi fassi la senyora.

Si s' exceptués de tancá
als estanchs, faría riure;
perque es ser molt poch humá
el tenir privat al pá
deixant el veneno lliure.

¿Y no sería arbitrari
que pogués beure el senyó
que té un duro per gastarhi,
y el que té deu céntims, no?
¿No fóra anti-humanitari

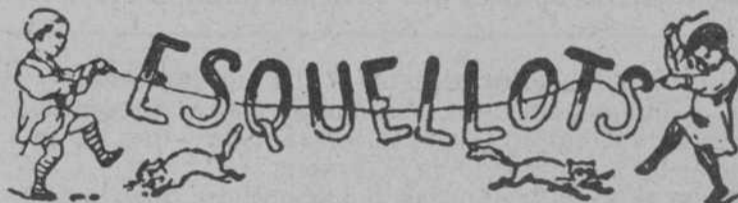
que al pobre se l' obligués
á viure ab el coll aixut,
y remullarse'l pogués
aquell que dos rals llensés
per un doble ó be un Vermouth?

¡Bah...! La Lley s' ha d' establí
pro ab justicia ¿no sab com?
Fent entendre á tot vehí
que 'ls diumenjes per cumplí,
ha de fer festa tothom.

Aixó es lo just, lo legal.
¿Per qué fé excepcions per' alguns?
Per fé 'l descans general
aquell qu' estigui malalt
qu' esperi á morí 'l dilluns!

Y encare, créguim, si vol
acabar d' una vegada,
ens fa estar de panxa al sol...
Y que ns dongui senmanada
á tots, ¡l' Estat espanyol.

PEP LLAUNÉ

La qüestió del descans dominical no acabarà en punta com molts se figuravan. Més aviat acabarà com las mitjas que s' escorren.

Vegin sino lo que va succehir diumenje.

A las tabernas que se 'ls hi havia manat tancar rigurosament, ja se las hi va permetre tenir obert fins á una hora bastant avansada del matí.

Idem á las pastelerías.

Idem á las lleterías.

Idem á alguns altres establiments similars.

Y ha de ser aixís, y aixís es com ha de anar continuant la cosa.

Ja 's diu que no hi ha regla general sens excepció, y las excepcions poden ser tals y en tal número que acabin per anular á la regla general.

Igual que á Barcelona succehirá en la totalitat de las vilas foranas de Catalunya de alguna importancia. Al matí del diumenje hi acuden els pagesos á vendre lo que 'ls sobra y á comprar lo que 'ls falta. Son necessitats de la vida que han de satisfacer á tota costa. No poden ferho 'ls días de feyna, perque 'l treball els reté y han de aprofitar els días festius.

Ja veurán com també dintre de poch totas aquestas poblacions serán exceptuadas. Si no las exceptúa el govern, s' exceptuarán ellas mateixas.

Perque hi ha que desenganyarse: las costums son més fortas que las lleys.

Me va fer molta gracia la dita de un taberner.

—A nosaltres se 'ns ha de permetre tenir obert els diumenjes, perque poguém santificar las festas. El nostre ofici es un dels més catòlics que s' coneixen. ¿Qui, com nosaltres, administra al article qu' expén el sagrament del sant batisme? Per aixó sols ens han de permetre tenir obert: com á las iglesias.

Llegeixo:

«Se nos ha acercado una comisión de obreros para manifestarnos que han ido dos veces al municipio y el alcalde Sr. Lluch no ha querido recibirles.»

Ja 'ls hauría rebut si en lloch de ser obrers de fàbrica haguessin sigut obrers de qualsevol parroquia.

Ara 'l Sr. Lluch se diria:

—No tinch perque perdre 'l temps rebentlos si son obrers en vaga á conseqüència de la crisis. Després de tot estém tants á tants: ells fan festa avuy, y jo las festas las preparo pel día de la Mercé.

Pintura de l' actual Barcelona feta per *La Devantera*, un dels periòdichs més reconsagrats.

Figura qu' es un catalá de 1714 el qu' escriu una carta á un catalá del 1904, dihentli entre altras cosas, lo següent:

«M' ha sorprés molt la ciutat. Ni rastre 'n queda de lo qu' era. S' ha fet molt gran y tota ella va vestida d' una faysó estranya com de *bagassa rastrera*. Y 'l veureho m' ha fet mal. Molt grans edificis, suntuosos passeitjos, carrers amples y ventilats, molt de tráfeh, molt de progrés y molta faramalla exterior de per tot, però de lo mes pregon ne surt un alé que m' ha glassat, una mena de baf, que m' ha fet entossudir en furgar endins, ben endins, pera trobar d' ahont surtia. Me n' empenedeixo. No hi es la pau al sepulcre nostre.»

Verdaderament es una trista cosa que la ciutat de Barcelona progressi y s' engrandeixi.

En lloch de una gran metròpoli, estaria millor convertida en un immens cementiri.

Res espahordeix tant á las ólivas com el soroll de vida y la llum eléctrica.

Días enrera un jove que festeja ab una noya, li deya á cada punt:

—Es ja molt tart: vaja aden, me 'n vaig.

Y continuava allí clavat, sense acabarse de decidir á anarse'n.

Per últim la futura sogra que feya de centinella y ja comensava á tenir son, li va dir:

—¿May dirías, noy, á qui 't semblas? A n' en Manuel Utor. Sempre diu que 's despedeix del públich de Barcelona, y no se 'n acaba de anar may.

No 's dirá que 'l Sr. González Rothwós no s' interressi pels seus *pupilos*, els quinquenaris.

En lo successiu, per disposició de tan digna autoritat, en lloch de anar á la presó á peu, hi anirán conduhits en carruatje.

Alguna cosa s' ha de fer per honrar al nou edifici de la presó.

Quan els senyors van á passar una temporada á la torre, hi van en cotxe.

Ja que l' arcalde aquests días va á la cassa de números *frappants*, de gust y poch gasto, pera las próximas festas, no m' explico com no se 'n hi ha ocorregut un que podria cridar poderosament l' atenció pública.

Un número plenament acomodat á las nostras costums.

Una cosa per l' istil de lo que 's fa en totas las torres de aquests voltants els días qu' están de festa, com el sant del amo, l' aniversari del naixement de la senyora y a tras d' estil familiar.

En semblants diadas, constitueix una de las diversions més atractivas, l' elevació de globos aerostáticos, sobre tot si aquests globos afectan la forma de figuras grotescas.

[No se 'n arma poca de bulla quan s' etjegan!]

***

Donchs una cosa per l' istil s' hauría de fer á Barcelona en las próximas festas, sobre tot oferint com ofereixen un carácter tan casolá.

Y crech que ab un globo no més se faria 'l fet.

Un globo de grans dimensions que reproduhís la figura del arcalde del Rey.

[Quín interés quan s' aniria infant, infant gradualment fins á pugnar pera rompre 'ls cordills que 'l subjectessin!... ¡Y quína hermosura al remontarse per l' espay ab tota la majestat que li prestaría l' infladural!...]

***

Pero encare hi ha més.

De fixo que 's farían apostas respecte al punt ahont aniria á caure.

Sobre aquest particular jo fins tinch cor de que guanyaria la que fes.

¿Preguntan ahont aniria á caure?

Ahont volen que anés!... Al carrer de Córcega: sobre 'ls terrats de la impremta de D. Manuel Henrich y C.^a.

[Misteris de la forsa de atracció que de igual manera actua sobre las personas, que sobre 'ls ninots plens de fum!]

***

Tot sovint els trens que 's dirigeixen á Barcelona, son apedregats.

Bé s' ha de coneixer que 'ns aném civilisant, y que tenim cada vegada més expeditas las vistas sobre Europa.

***

Y no es sols á Barcelona ahont passen espectacles tan civilisadors.

En un poble de la provincia de Jaén se van descubrir restos humans en la casa de un cert subjecte, que anava á provehir d' ells al cementiri per l' exercici de una industria molt humanitaria.

Ab el moll del os dels cadávres confeccionava una beguda á la qual s' atribuhían pel que la venia y pels que la gastavan virtuts amorosas irresistibles.

[Assombra 'l grau d' esplendor que ha alcanstat á Espanya la ciencia de fer seguir!]

Ja no li cal á n' en Maura sino fer obligatori l' us de aquesta beguda á tots els espanyols y no n' hi haurá un que no l' estimi ab tota l' ánima, ab lo qual podrá dir:—¡Que vagin passant quinquenis! ¡A veure ara qui s' atreueix á treure'm del candelero!]

De 'n Conrat Colomer:

—¡Quín camp d' escarola més macol!...

—Sí que ho es! Si ara fes una pluja de sal, oli y vinagre ¡quina platassa n' hi hauría de amañida!]

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Pri-vi-le-gia-da-ment.*
- 2.ª ID. 2.ª—*No-ve-la.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Tos-Sot.*

MIRANT LAS ILUMINACIONS

—Ab tan espatech de llum,
fills meus, hi ha qu' espavilarse.

ELS DRAMAS DEL DIUMENGE

La dona estava comprant,
ha tocat la una y ¡plim!,
corrent han baixat la porta
y han tancat la dona á dins.

- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Isaías.*
5.ª GLOBO NUMÉRICH.—*Benicarló.*
6.ª GEROGLÍFICH.—*Per sal, Cardona.*

TRENCA-CAPS

XARADA

I

La *quart-tercera-segona*
iquína *tercera-darrera*
més baladí y més *total!*
la vaig estimá ab fatlera
per *sexta* cara bufona
y pel seu posat formal.
En apariencia si *hu-dos*
tercera quarta de mí
iquín modo de *cinch* mentida!
puig son amor s' esbandí
quan se li encará un gomós
curt de gambals y de mida.

J. COSTA POMÉS

II

Aliment n' es la *primera*,
es una lletra *segona*,
article n' es la *tercera*,
y 'l *total* un nom de dona.
Prima-dos es un nom d' home,
prima-tres un instrument,
y la *prima* repetida,
la diu á son pare el nen.

ENRICH DOMENECH

ENDAVINALLA

Veurás que tinch un sol peu
sens ser bestia ni persona,
com també sens serne rey
ostento jo ma corona.
Mes d' un cop me trobarás
pel passeig, plantat. De día
n' estich fent sempre el senyor,
pro de nit te faig de gufa.

J. MORET DE GRACIA

TARJETA

ADELA PORCA

Ab aquestas lletres s' ha de formar el títul d' un dra-
ma catalá.

F. ALEGRET V.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Sustituir los punts per lletres de manera que liegit
horizontal y verticalment digui 1.ª ratlla nom de home;
2.ª lleminadura, y 3.ª nom de dona.

A. CARARACH

GEROGLÍFICH

S I L A

I C I

F. JOANET

Antoni López, editor, Ràmbla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Demá divendres, día 23

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

La Campana de Gracia

ab motiu de la arribada á Barcelona del ilustre jefe de la Unió Republicana

D. NICOLAU SALMERON

8 planas de ilustració y text, impresas en color

1110 CÉNTIMS!!

Demá divendres sortirá

COLECCION DIAMANTE

Acaba de ponerse á la venta el tomo 91

MANCHAS DE COLOR

DEL NOTABLE ESCRITOR

EDMUNDO DE AMICIS

Un tomo en 8.º

Ptas. 0'50

BARCELONA

A LA VISTA

Espléndido álbum de 192 fotografías

Encuadernado á la inglesa.

Ptas. 8

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevól de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL TRANVIA DURANT LAS FESTAS

No badeu, bons forasters,
y passeu ab promptitut,
que mirantse aquesta bestia...
qui gemega ja ha rebut.